



# TILSYNSRAPPORT DEL - B

## Sømna barnehage avd. Berg

Barnehagens valgte emne for tematilsyn:

## Voksenrollen i barns lek.



Sømna Barnehage, avd. Berg,  
8920 Sømna

Styrer: Ann Britt Johansen

E-post: [ann-britt.johansen@somna.kommune.no](mailto:ann-britt.johansen@somna.kommune.no)

Telefon: 750 28410



## 1 – Forord

### **Regionalt samarbeid om tilsyn og kvalitetsutvikling**

Med utgangspunkt i ønske om å heve kvaliteten i barnehagene har vi siden januar 2011 hatt ekstern barnehagevurdering på Sør-Helgeland.

Begrunnelsen av behovet finner en også i Rammeplan for barnehagen kap. 4.3 - vurdering av arbeidet i barnehagen.

Rammeplanen sier: "Vurdering som blir gjort tilgjengelig for andre, kan bidra til en åpen og bred debatt om målet, innholdet, oppgavene og kvaliteten i barnehagen." Videre: "Systematisk vurderingsarbeid legger grunnlaget for barnehagen som lærende organisasjon".

Skole- og barnehage ansvarlige i kommunene på Sør-Helgeland (fagutvalget) opprettet i 2011 en vurderingsgruppe for barnehagene i regionen. Regionen består av mange små kommuner som hver for seg ikke maktet å gjennomføre ekstern vurdering. I det regionale samarbeidet er økonomiske og personlige ressurser samlet og benyttet på tvers av kommunegrensene på en god og effektiv måte. Denne gruppen har fra høsten 2013 fått ansvar for praktisk gjennomføring av tilsyn (rammefaktor- og tematilsyn) med barnehagene. Dette på vegne av kommunene som er lokal barnehagemyndighet, og skal føre tilsyn med virksomhetene. Jfr.

Barnehageloven § 16

Gruppens deltakere benevnes videre som; tilsynsansvarlige.

Denne rapporten, omhandler del B av tilsynet – tematilsyn (bygd opp etter modellen om ekstern barnehagevurdering).

Formålet med tematilsynet er å være til hjelp i arbeidet med pedagogisk kvalitetsutvikling i barnehagen – slik:

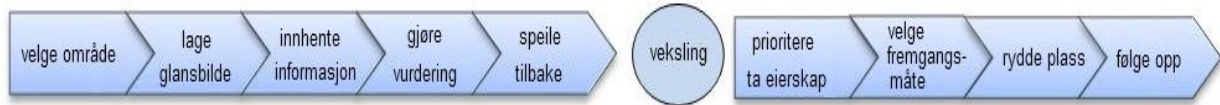
- Sikre kvalitetsutvikling
- Erkjennelse av at barnehagen behøver ekstern hjelp i sitt vurderingsarbeid
- Være med å oppfylle kravet i Lov om barnehager § 16 om kommunen sitt ansvar for tilsyn.

### **Hvem er tilsynsansvarlige?**

Tilsynsgruppen er sammensatt av pedagoger i barnehager fra Sør-Helgeland. De har bred og variert pedagogisk bakgrunn, og skal føre tilsyn med alle barnehagene i regionen hvert tredje år. Ingen fører tilsyn med barnehager i egen kommune.



### Progresjon i arbeidet med tematisyn:



- Barnehagen gjennomfører Ståstedsanalysen i god tid før tematisynet tar til.
- Barnehagen velger et fokusområde for tematisyn i samsvar med resultat fra ståstedsanalysen
- Barnehagen sender resultatene fra ståstedsanalysen og bakgrunns materiell til tilsynsansvarlige.
- Tilsynsansvarlige forbereder selve tilsynet av barnehagen. Utarbeidelse av kriterium, metodevalg og verktøy blir tilpasset det barnehagen ønsker fokus på.
- Selve tilsynet blir gjennomført.
- Etterarbeid – lokalt utviklingsarbeid hos den barnehage som har hatt tematisyn.

### Rapporten

Tilsynsansvarlige skriver en rapport om resultatet av tilsynet. Rapporten trekker fram virksomhetens sterke sider, og hvilke utfordringer barnehagen har. Det beskrives maksimalt 4 sterke sider og 4 utviklingsområder i prioritert rekkefølge. Den gir også informasjon om rammene for tilsynet – tidsbruk, metodevalg, verktøy m.m.

Tematisynet tar ikke mål av seg til å gi et fullstendig bilde av barnehagen, men må ses i sammenheng med tilsyn av rammefaktorer (Del – A) og vil være et bidrag til hva en skal arbeide videre med innen det fokusområde som er vurdert.

Det er ønske om at de verktøy og metoder som er blitt benyttet skal overføres til det interne vurderingsarbeidet barnehagen årlig arbeider med.

Barnehagen arbeider med de utviklingsområder som kom frem i rapporten og gir barnehageeier innen 6 måneder en tilbakemelding på det arbeidet som er gjort.





## 2 – Fakta om barnehagen

Berg barnehage er en tre-avdelings barnehage. I inneværende barnehageår tilbys plasser slik: Avd. Kardemomme by har 12 plasser daglig for barn i alderen 0-2 år, Karius & Baktus tilbyr 15 plasser daglig for barn i alderen 2-4 år og avd. Hakkebakkeskogen har 15 plasser daglig for barn i alderen 4-6 år. Berg barnehage har et fint uteområde skjermet for vind og vær. Nærhet til flott turområde med skog, fjell og sjø og nært butikk, bank, skole. I inneværende barnehageår og fram til sommeren 2015 drives en avdeling lokalisert til LHL-huset på Berg for barn i alderen 1-3 år

## 3 – Valg av tema

Barnehagen har på bakgrunn av resultat av ståstedsanalysen bedt om tematilsyn på følgende tema:

### **Voksenrollen i barns lek.**

## 4 – Kriterier / Kvalitetskrav

Kriterier betyr her krav til kjennetegn på god kvalitet. De fastsatte kriterier hentes fra lov, regelverk, rammeplan for barnehagen, og eventuelt lokale planer / barnehagen sine egne planer.

Når tilsynsansvarlige gjennomfører et tilsyn, blir kriteriene sammenlignet med den informasjon som er samlet om temaet gjennom intervju og observasjon i barnehagen, i tillegg til de dokumentene som barnehagen har lagt frem.

Kriteriene i denne rapporten er utformet av tilsynsansvarlige, og godkjent av barnehagen.



Bakgrunnen for begrepet: Tidligere var det vanlig å samle på glansbilder. Englene med glitter på vingene, var de spesielt vakre. Ingen vet eksakt hvordan engler ser ut, men en kunne vel ønske at de så ut som på gamle glansbilder!



## Glansbilde

### Tema:

"Voksenrollen i barns lek."

Kriterier	Tegn på god praksis
<p><b>Samfunnsperspektivet:</b></p> <p>Barnehagen er en lærende organisasjon.</p> <p>(Rammeplanen pkt. 2.3 og pkt 4.3 St.meld.nr 41 (2008-2009) pkt. 9.4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>❖ Rammeplanen gjenspeiler seg i barnehagens planer.</li> <li>❖ Det er samsvar mellom barnehagens planer og daglig praksis.</li> <li>❖ Styrer og pedagogiske ledere gir faglig støtte og veiledning til personalet.</li> <li>❖ Det er avsatt tid til drøfting og refleksjon over egen praksis i forhold til voksenrollen i barns lek.</li> </ul>
<p><b>Barneperspektivet</b></p> <p>I barnehagen skal barna få oppleve lek både som egenverdi og som grunnlag for læring og allsidig utvikling.</p> <p><i>Rammeplanen pkt 1.3</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>❖ Barna får tid og rom for ulik lek( både ute og inne).</li> <li>❖ Barnehagen er tilrettelagt for variert og skapende lek både inne og ute</li> <li>❖ Barna opplever de voksne som gode og inspirerende deltagere i leken.</li> <li>❖ Barna opplever at de har venner som de kan leke med i barnehagen.</li> </ul>
<p><b>Personalperspektivet</b></p> <p>Personalet må være tilgjengelige for barna ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek.</p> <p><i>Rammeplanen pkt 2.2</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>❖ Barna får tid og rom for ulik lek( både ute og inne).</li> <li>❖ Barnehagen er tilrettelagt for variert og skapende lek både inne og ute</li> <li>❖ Barna opplever de voksne som gode og inspirerende deltagere i leken.</li> <li>❖ Barna opplever at de har venner som de kan leke med i barnehagen.</li> </ul>
<p><b>Foreldreperspektivet</b></p> <p>Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.</p> <p><i>Barnehageloven § 1.Formål, 1.ledd,1.punkt</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>❖ Foreldrene opplever at personalet er aktive sammen med barna i leken</li> <li>❖ Det fysiske miljøet innbyr til lek og meningsfylte opplevelser og aktiviteter</li> <li>❖ Barna sin lek og mestring er tema i foreldresamtaler</li> <li>❖ Tema lek og barns lek er synlig i planene foreldrene får.</li> <li>❖ Innspill fra foreldrene om lek og aktiviteter i barnehagen blir tatt på alvor.</li> </ul>

## 5 – Barnehagens sterke sider innen valgt tema



### **Kriterium: Barnehagen er en lærende organisasjon.**

Barnehagen skal ha en pedagogisk ledelse. Styrer og pedagogisk leder har et særlig ansvar for planlegging, gjennomføring, vurdering og utvikling av barnehagens oppgaver og innhold. De er også ansvarlige for å veilede det øvrige personalet slik at alle får en felles forståelse av barnehagens ansvar og oppgaver. Styrers oppgave innebærer å sørge for at de enkelte medarbeidere får ta i bruk sin kompetanse. (Rammeplanen pkt. 1.7)

- *Styrer og pedagogiske ledere gir faglig støtte og veiledning til personalet.*

Ståstedsanalysen pkt. c8 viser at 100 % av personalet mener praksis er tilfredsstillende på dette punktet. I intervjuene er personalet samstemt på at ledelsen og i sær styrer gjør en meget god jobb med tanke på å gi faglig veiledning og konstruktiv kritikk. Personalet gir uttrykk for at de setter pris på å bli veiledet i situasjoner hvor de kunne håndtert saken annerledes. De uttrykker at ledelsen er ærlig på både godt og vondt, samtidig føler de seg godt ivaretatt.



**Kriterium: I barnehagen skal barna få oppleve lek både som egenverdi og som grunnlag for læring og allsidig utvikling.**

Den (barnehagen) skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. (Barnehageloven § 1 Formål, 3. ledd, annet punktum)

- *Barna opplever at de har venner som de kan leke med i barnehagen*

Alle barna som vi intervjuet gav uttrykk for at de hadde venner i barnehagen og at de hadde noen å leke med. Vi møter et personale som entusiastisk forteller om ulike tiltak som er satt i verk for å sikre at alle barna har venner og noen å leke med. De har alle noen å leke med, spesielt ute og at vennsksrelasjonene kan vise andre kombinasjoner ute enn inne. De forteller om at de aktivt har bruker lekegrupper og i samarbeid med foreldrene har introdusert vennsksgrupper for de største på fritiden.

**Kriterium: Personalet må være tilgjengelige for barna ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek.**

Barnehagen skal legge fysisk og organisatorisk til rette for variert lek. Barnehagens innhold bør inspirere til fantasi, skaperglede og livsutfoldelse. Personalet må være tilgjengelige for barn ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek. Dette vil også danne grunnlag for å sikre at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek. Barn som ikke deltar i lek, holdes utenfor eller ødelegger andres lek må gis særskilt oppfølging. (Rammeplan pkt. 2.2)

- *Kjennskap til enkelt barn og barnegruppen viser seg igjen i leker og tilgjengelig materiell.*

85.7 % av personalet sier i ståstedsanalysen pkt. b4 « Alle tilsatte er fleksible og imøtekommende overfor enkeltbarn og deres behov» at praksisen er tilfredsstillende. 14.3 % sier praksisen bør bli bedre. Under intervjuene sier personalet at de i perioder bevisst setter bort leker som kan være konfliktskapende eller fører til ensidig lek. F.eks. kan de sette syklene inn og at de da ofte ser mer kreativ lek.



**Kriterium: Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.**

Personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om og begrunnelse for barnehagens virksomhet og invitere foreldrene til medvirkning. (Rammeplanen pkt.1.6)

- *Innspill fra foreldrene om lek og aktiviteter i barnehagen blir tatt på alvor.*

I møte med foreldrene var det stor enighet om at personalet i barnehagen tok innspill og forslag fra foreldrene på alvor. Personalet tar alltid tak i det vi kommer med og gjør noe med det sier foreldre. Ett eksempel på det er aktiviteten "fletting med stikk", som spesielt de eldste barna i barnehagen likte å holde på med. Foreldrene sier selv at de godt kunne vært mer aktiv og kommet med flere innspill, men at de er fornøyde med barnehagen og tilbudet som det er. Personalet forteller at de alltid har runde på foreldremøtet på høsten i forbindelse med årsplanlegging, hvor de oppfordrer foreldrene til å komme med forslag på tema og aktiviteter. I forbindelse med evaluering av hver periodeplan legges det også opp til at foreldrene kan komme med positive/negative tilbakemeldinger, i form av en svarslipp som kan leveres anonymt.



## 6 – Barnehagen sine utviklingsområder innen valgt tema



### **Kriterium: Barnehagen er en lærende organisasjon.**

Planleggingen må baseres på kunnskap om barns utvikling og læring individuelt og i gruppe, observasjon, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering og på samtaler med barn og foreldre. (Rammeplanen pkt. 4.1)

- Det er samsvar mellom barnehagens planer og daglig praksis.

I Sømna barnehage avd. Berg gjenspeiler rammeplanen seg i barnehagens årsplan og periodeplaner. I barnehagens årsplan står det at: "Årsplanen med øvrige delplaner gir informasjon om de overordnede målene i barnehageloven og barnehagens tiltak for å nå disse. I tillegg til årsplan vil det lages periodeplaner og månedsplaner for hver avdeling for de aldersinndelte gruppene. Foreldrene skal gjennom planene få et godt innblikk i barnehagens arbeid, og se sammenheng mellom de konkrete aktivitetene og de overordnede målene".

Personalet utarbeider periodeplaner for 2 - 3 måneder disse planene er generelle og de sier noe om de overordnede temaer og målsetninger for denne perioden. Personalet sier videre i intervjuene at det ikke utarbeides ukeplaner og detaljerte/konkrete oversikter over aktiviteter som for eksempel hva skal denne perioden skje i lekegruppene. Noen av de ansatte sier at de synes planene er for lite konkrete og at det er lite tid avsatt til planlegging. Andre ansatte sier at de synes det er bra at planene ikke er så konkrete, fordi de da alltid får gjennomført det som står



på planen. Plan for dagen blir laget samme dag, når personalet har oversikt over hvor mange voksne og barn de har i barnehagen den dagen. Det skrives en dagsrapport etter endt dag, hvor en ringer rundt hvilke fagområder en har vært innom og skriver ned hva barna har vært med på denne dagen.

Avdelingsmøtene skal gjennomføres hver 14.dag, men disse møtene har den siste tiden ofte ikke blitt noe av. Det blir lang tid mellom hver gang og for lite kontinuitet i arbeidet.

Foreldrene sier i foreldremøtet at tema lek og barns lek er synlig i planene de får. Men de ønsker at det kan være litt mer detaljert hva lekegruppene/ aktivites – gruppene inneholder, eller hva barna faktisk skal være med på/lære denne uken.

Sømna barnehage avdeling Berg må jobbe frem et verktøy som setter barnehagen i stand til /og som synliggjør hvordan barnehagen jobber konkret og målrettet i hverdagen.

Styrer og pedagogisk leder har ansvar for at barnehagens mål og rammer er klarlagt for personalet, at det utvikles en felles forståelse for målene blant medarbeiderne og for at foreldrene får god og tilstrekkelig informasjon om barnehagens virksomhet.(Rammeplanen pkt.4.1)

Systematisk vurderingsarbeid legger grunnlaget for barnehagen som lærende organisasjon. Barnehagen som organisasjon bærer på tradisjoner, sammensatt kompetanse, innforståthet og taus kunnskap som er viktig å sette ord på og reflektere over for å legge grunnlaget for videre kvalitetsutvikling. (Rammeplan 4.3)

- *Det er avsatt tid til drøfting og refleksjon over egen praksis i forhold til voksenrollen i barns lek.*

I ståstedanalysens påstand pkt.c16, Alle deltar jevnlig i refleksjon og drøfting av egen praksis, sier 12.5 % av personalet at praksisen må endres og at tiltak er nødvendig, 50 % sier at praksisen bør bli bedre mens 37.5 % mener at praksisen er god nok. Personalet viser til sine møtearenaer men sier at det blir lite tid til refleksjon. Flere sier det blir for lenge med 14. dager mellom avdelingsmøtene og at det i den senere tid har blitt flere møter som har utgått og at møtene blir enda sjeldnere. Husmøtene og ped.leder møtene fremholdes som gode møtearenaer. Imidlertid er utfordringen å skape endring i praksis.



Ledelsen må sørge for at møtene blir prioritert gjennomført. Refleksjon rundt egen praksis i forhold til temaet «Voksenrollen i barns lek» må settes på agendaen. Denne refleksjonen må ha som mål at praksis endres/justeres. Viten om personalets arbeid og barns virksomhet i barnehagen er viktig som grunnlag for barnehagens utvikling. Dokumentasjon kan være et middel for å få fram ulike oppfatninger og åpne for en kritisk og reflekterende praksis. Barns læring og personalets arbeid må gjøres synlig som grunnlag for refleksjon over barnehagens verdigrunnlag og oppgaver og barnehagen som arena for lek, læring og utvikling. (Rammeplanen pkt. 4.2)

**Kriterium: I barnehagen skal barna få oppleve lek både som egenverdi og som grunnlag for læring og allsidig utvikling.**

Leken har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder og språklig og kulturell ulikhet. I et lekefellesskap legges grunnlag for barns vennskap med hverandre. Å få delta i lek og få venner er grunnlaget for barns trivsel og meningsskaping i barnehagen. I samhandling med hverandre legges grunnlaget for læring og sosial kompetanse. På den andre siden kan makt og utestenging i leken hindre vennskap og gode relasjoner. (Rammeplanen pkt. 2.2)

- *Barna opplever de voksne som gode og inspirerende deltagere i leken.*

Barna forteller om de voksne, "de hjelper oss og de går rundt og passer på oss". Når vi spør barna om de voksne leker blir to av de voksne gjengitt med navn. De fleste barna forteller at de voksne sitter på benken, de teller oss, de sitter mest på stolene, de leser av og til, de står og prater, de er i skogen osv.

Når vi spør barna om de har lyst til at de voksne skal være med å leke. Sier de enstemmig ja, det er artig. De beskriver at det er gøy når de voksne finner på leker/aktiviteter som for eksempel snekring i sommerfjøsene, leker sisten og de voksne er med på veiarbeid og graver store hull.

En jente sa "hjemme har jeg og mamma lekt rødt lys men i barnehagen leker ungene".

Barna sier videre at hvis vi kranbler sier de voksne at vi ikke skal gjøre det og at alle skal være med å leke. En assistent i personalgruppen klarte å sette ord på dette med å gjøre seg selv til en interessant lekekamerat for å trekke andre barn inn i lek sammen med det barnet som falt utenfor. Eller som hun sa "vi tar oss en liten tur utenfor gjerdet og gjør noe sammen". Hun hadde en bevisst holdning til at små turer var med på å skape andre vennsksapsrelasjoner.



Styrer og pedagogiske ledere har et særlig ansvar for at det i personalgruppen i fellesskap blir utarbeidet en standard som sier hva som forventes av de voksne i leken.

Barn lærer og utvikler en sammensatt kompetanse gjennom leken. Ved å late som, går barn inn i sin egen forestillingsverden, tar andres perspektiv og gir form til tanker og følelser. Gjennom utforskning og samtale om verden og fenomener skaffer de seg kunnskap og innsikt på mange områder. Lek med den fysiske verden både ute og inne innebærer utforskning og bearbeiding av inntrykk. (Rammeplanen pkt.2.2)

**Kriterium: Personalet må være tilgjengelige for barna ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek.**

Barnehagen skal legge fysisk og organisatorisk til rette for variert lek. Barnehagens innhold bør inspirere til fantasi, skaperglede og livsutfoldelse. Personalet må være tilgjengelige for barn ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek. Dette vil også danne grunnlag for å sikre at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek. Barn som ikke deltar i lek, holdes utenfor eller ødelegger andres lek må gis særskilt oppfølging. (Rammeplan pkt. 2.2)

- *Personalet tar aktivt del i barnas lek.*

I ståstedsanalysen pkt b7 og påstanden «Personalet deltar aktivt i barns lek» svarer 57.1 % at praksisen bør bli bedre. 14.3 % sier den må endres og at tiltak er nødvendig mens 28.6 % sier praksisen er god nok . Barna forteller om voksne som hjelper dem med bordaktiviteter. Angående uteleken var det et par navn som gikk igjen når vi spurte om de voksne lekte. Foreldrene nevner også et par voksne som leker med barna. Utover dette svarte barna utelukkende benektende på dette. En sier: De sitter på benken, passer på og teller barna. De voksne gjør ikkje så mye. De står og prater i en ring. Ikke hele tiden for de går også litt rundt omkring, korrigerer et av barna. Barna forteller med stor overbevisning at de liker når de voksne er med og leker.



Personalet må sammen definere hva de konkret legger i aktiv deltakelse i barns lek. De må klart definere hensikten med aktiv deltakelse og konkretisere hva det betyr i praksis og se sammenhengen mellom aktiv deltakelse, god omsorg og barns utvikling. Å innta en aktiv voksenrolle i forhold til barns lek handler om god omsorg.

For barnehagen er det en primæroppgave å gi omsorg og nærhet og sørge for at barna ut fra alder og individuelle forutsetninger blir møtt med lydhørhet, innlevelse og vilje til samspill. Barnehagen skal gi rom for barns utøvelse av empati og omsorg i hverdagen. (Rammeplan pkt. 1.1)

«Barnehagelivet består av komplekse samspill mellom mennesker. Omsorg handler om en gjensidighet i samspillet. Barn skal møtes på en omsorgsfull måte. Dette krever et ansvarsbevisst personale som er nærværende og engasjerte i det enkelte barns trivsel og utvikling.» (Rammeplan pkt.2.1)

## 7 – Oppsummering

Vi hadde trivelige tilsynsdager i Sømna barnehage, avd. Berg. Vi møtte en gjeng blide barn og voksne som bidro med mange, ærlige utsagn og gode beskrivelser av barnehageverden på Berg. I rapporten har vi beskrevet barnehagens sterke sider og utfordringer.

## 8 – Videre arbeid

- Etter at tematilsynet er avsluttet lager barnehagen en plan over hvordan utfordringene som gis i denne rapporten skal følges opp. Ansvar for dette legges til øverste leder i barnehagen og barnehagefaglig ansvarlig i Sømna kommune.
- Senest 6 uker etter tilsynet, møtes tilsynsansvarlige, øverste leder i barnehagen, barnehagefaglig ansvarlig og evt. andre for en oppfølgingssamtale. Målsettingen er å hjelpe barnehagen på rett spor i prosessen. Øverste leder i barnehagen innkaller til dette møtet.
- 6 måneder etter at tematilsynet er gjennomført må øverste leder i barnehagen rapportere tilbake til barnehagemyndigheten om hvordan barnehagen har arbeidet med utviklingsområdene sine.

Sømna den 26 mars 2015

Gerd A. Strand  
Tilsynsansvarlig

Hilde Torgersen Mørk  
Tilsynsansvarlig



## Vedlegg A – Deltakere i tematisyn

### Interne:

- 4 pedagoger
- 5 assistenter
- 1 fagarbeider
- 15 foreldre

### Eksterne:

- Gerd A. Strand , Btrønnøysund
- Hilde Torgersen Mørk, Vega

### Begrunnelse for valg av informanter / interne deltakere:

Emne for tematisynet er: « Voksenrollen i barns lek »

I rammeplanen for barnehagen står bl.a. følgende i kap: 2.2

*«Leken skal ha en framtreddende plass i barns liv i barnehagen. Leken har egenverdi og er en viktig side ved barnekulturen. Leken er et allment menneskelig fenomen der barn har høy kompetanse og engasjement. Den er en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan uttrykke seg gjennom.»..... Barnehagen skal legge fysisk og organisatorisk til rette for variert lek. Barnehagens innhold bør inspirere til fantasi, skaperglede og livsutfoldelse. Personalet må være tilgjengelige for barn ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek.*

Dette er således et tema som vedkommer alle parter i barnehagen. Derfor finner vi det naturlig at tilsynsansvarlige hentet informasjon fra alle disse gruppene; barna, foreldrene og personalet.

## Vedlegg B – Tidsbruk

Det er avsatt 1 uke til å føre tilsyn med en barnehage. Under selve tilsynet, er tilsynsansvarlige i barnehagen i inntil 4 dager. Barnehagen får rapporten umiddelbart etter dette. I forkant og underveis forbereder tilsynsansvarlige informasjon, metoder og verktøy, og driver informasjonsbearbeidelse og oppsummering. Styrer blir oppdatert om arbeidet hele veien.

Å gjennomføre et tematisyn etter metoden for ekstern barnehagevurdering på 4 dager er knapp tid, og dette innebærer en avgrensning av vurderingen. I tillegg skal rapport etter gjennomført rammefaktortilsyn leveres.



## TIDSPLAN - prosessen før gjennomføring av tilsyn.

Sømna barnehage, avd. Berg uke 13 / 2015

Dato	Tid	Aktivitet	Ansvar
21.11.14	4 mnd. før tilsyn	Fysisk møte/telefonkontakt med barnehagen som skal ha tilsyn:  Informasjon om metoden, ståstedsanalysen samt vurderingsprosessen	Tilsynsansvarlige
08.12.14	3,5 mnd. før tilsyn	Informasjon til barnehagen via e-post ang. ståstedsanalysen og vurderingsprosessen.  <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Oppstartsbrief</li> <li>2. Om ståstedsanalysen (sett av 1 mnd. til arbeidet)</li> <li>3. Om egenmeldingen for tilsyn av rammebetingelser</li> <li>4. Oppgaver og ansvar i forbindelse med tilsynet</li> <li>5. Tidsplan – prosessen før tilsynet</li> </ol>	Tilsynsansvarlige
23.01.15	2 mnd før tilsyn	Send: egenmeldingsskjema, ståstedsanalyse, tilsynsystema og dokumentasjon til tilsynsansvarlige.	Styrer
09.02.15	1.5 mnd før tilsyn	Lag glansbilde. Send glansbildet til barnehagens styrer. Arbeidet med å utvikle glansbilde kan ta tid. Derfor bør forslaget til glansbildet sendes barnehagen så tidlig som mulig.	Tilsynsansvarlige
16.02.15	1 mnd før tilsyn	Styrer diskuterer forslaget til glansbildet med personalgruppa og returnerer innspill, kommentarer eller en godkjenning.  I tillegg sendes følgende informasjon til tilsynsansvarlige: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Fakta om barnehagen, skriftlig</li> <li>• Foto av barnehagen til rapporten sin forside</li> </ul>	Styrer
02.03.15	3 uker før tilsyn	Lage: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Intervjuguider</li> <li>• Tidsplan for tilsynsuka</li> <li>• Rapportmal, intern og ekstern</li> <li>• Mal for powerpoint presentasjon</li> <li>• Innkalling foreldremøte</li> </ul>	Tilsynsansvarlige
23.03.15		Tilsynsansvarlige kommer til barnehagen. Tilsyn gjennomføres.	Tilsynsansvarlige



## Oversikt over oppgaver og ansvar i tilsynsuka ved Sømna barnehage avd. Berg barnehage

**NB! Det er viktig at denne tidsplanen følges. Evt. endringer må gjøres i god tid.**

Oppgaver		Ansvar
<b>Mandag 23. mars 2015</b>		
Kl. 08:00-08:15	Tilsynsansvarlige møter assisterende styrer og eventuelt tillitsvalgte. Det kan være praktiske spørsmål som skal avklares.	Tilsynsansvarlige
Kl. 08:15-08:45	Presentasjonsrunde i barnehagen.	Tilsynsansvarlige
Kl. 09:00-09:25 Kl. 09:30-09:55 Kl. 10:00-10:25 Kl. 10:30-10:55 Kl. 11:00-11:25	Barnesamtaler 2 barn f. 2009 Barnesamtaler 2 barn f. 2009 Barnesamtaler 2 barn f. 2009 Barnesamtaler 2 barn f. 2009 Barnesamtaler 2 barn f. 2010	Tilsynsansvarlige
Kl. 11:30-12:00	Oppsummeringsmøte / lunsj med styrer, og evt. de styrer ønsker å ha med seg. Dette vil gi ledelsen et bedre utgangspunkt for å føre utviklingsarbeidet videre.	Tilsynsansvarlige
Kl. 12:15- 12:45 Kl. 12:50-13:20 Kl. 13:30-14:00 Kl. 14:00-14:30 Kl. 14:30	Barnesamtaler 2 barn f. 2010 Barnesamtaler 2 barn f. 2010 Barnesamtaler 2 barn f. 2010 Intervju førskolelærer Etterarbeid samt forberedelser til foreldremøte	Tilsynsansvarlige
Kl. 19:00-20:00	Foreldremøte Ingen av barnehagens ansatte skal være tilstede på møtet, da det skal være full anonymitet, og foresatte skal kunne uttale seg fritt om hva de mener om barnehagen.	Tilsynsansvarlig
<b>Tirsdag 24. mars 2015</b>		
Kl. 08:30-09:00	Intervju 2 pedagogiske ledere	Tilsynsansvarlige
Kl. 09:05-09:35	Intervju pedagogisk leder	Tilsynsansvarlige
Kl. 10:00-11:30	Intervju 2 assistenter	Tilsynsansvarlige
Kl. 11:30-12:00	Intervju 2 assistenter	Tilsynsansvarlige
Kl. 12:00-12:45	Lunsch og oppsummering så langt med ass.styrer	Tilsynsansvarlige
Kl. 12:45-13:15	Intervju 2 assistenter	Tilsynsansvarlige
Kl 13:15-14:45	Møte med styrer og dem hun ønsker å ha med seg vedr. egenmelding av rammefaktorer.	Tilsynsansvarlige
14:45	Etterarbeid/Rapportjobbing	Tilsynsansvarlige
<b>Onsdag 25. mars 2015</b>		
Kl. 09:00-10:00	Observasjon	Tilsynsansvarlige





Kl. 10:00-	Rapportskriving	Tilsynsansvarlige
<b>Torsdag 26. mars 2015</b>		
Kl. 08:00	Ferdigstilling av rapporter	Tilsynsansvarlige
Kl. 14:00	Kort gjennomgang av rapport for tematilsyn med styrer og ass. styrer.	Tilsynsansvarlige
Kl. 16:30	<p>Personalmøte med rapportframlegging av tematilsyn.</p> <p>I tillegg til hele personalgruppen inviteres barnehageeier, ordfører, barnehagemyndighet foreldrerådsleder, og tillitsvalgte.</p> <p>Overlevere rapport til styrer, skriftlig og på minnepenn.</p> <p>Rapport vedrørende rammefaktortilsyn oversendes barnehage, eier og lokal barnehagemyndighet innen en uke etter at tilsynet er avsluttet.</p>	<p>Styrer inviterer til møtet</p> <p>Tilsynsansvarlige avholder møtet</p>

## Vedlegg C – Metoder

For å sikre god forankring og at alle stemmer blir hørt, henter tilsynsansvarlige inn data fra flere andre kilder (kildetriangulering). Informantene er det tilsynsansvarlige som plukker ut, for eksempel ved å ønske å møte og intervju 4 - 6 åringene, foresatte i barnehagen og et utvalg av personalgruppen; pedagoger, assistenter og fagarbeidere. Det kan også være aktuelt å gjennomføre observasjoner blant barn og tilsatte i barnehagen.

For å styrke kvaliteten på de data vi finner, benytter vi ulike metoder for datainnsamling (metodetriangulering). Gjennom et bredt spekter av metoder tar tilsynsansvarlige temperaturen på den pedagogiske praksisen til barnehagen, og på hvordan barnehagen fungerer som organisasjon.

Tema og tid til rådighet virker inn på valg av metode. I prosessen i denne barnehagen er følgende metoder benyttet: Observasjon, intervju og dokumentanalyse. Under er det en beskrivelse av metodene.

### Dokument- og resultatanalyse

På forhånd, etter at barnehagen hadde gjennomført ståstedsanalyse og før tilsynsansvarlige besøkte barnehagen, sendte barnehagen relevante dokumenter til tilsynsansvarlige. Dette var: ståstedsanalysen, virksomhetsplan, årsplan og månedsplan. I tillegg hentet vi ut serviceerklæringen fra kommunens hjemmeside.

### Kriterium og tegn på god praksis

Tilsynsansvarlige utarbeidet forslag til et glansbilde med kriterium og tegn på god praksis. Dette med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen og barnehageloven



med forskrift. Framlegg til kriterium med tegn på god praksis ble drøftet i barnehagen, og godkjent.

### **Samtaleguider**

For å samle lik tematikk, har tilsynsansvarlige i forkant utarbeidet ulike guider til hjelp for samtaler med barn, foresatte, assistenter og pedagoger.

### **Møte med foresatte**

En forutsetning for god barnehageutvikling er god dialog mellom hjem og barnehage. Foresatte må få anledning til å involvere og engasjere seg. I løpet av dette tilsynet har vi derfor hatt foreldremøte.

### **Møte med styrer**

Styrer har en nøkkelrolle i utviklingsarbeidet som barnehagen skal ta tak i når konklusjonene i rapporten foreligger. En god dialog med styrer danner grunnlaget for gjensidig forståelse av barnehagens nå - situasjon og for videre arbeid.

### **Observasjon**

Vi observerte i hverdagssituasjoner



## Vedlegg D – Invitasjon til foreldremøte

# *Foreldremøte i barnehagen*

***Mandag kl. 19:00-20:00***

Barnehagen skal ha tilsyn i uke 13/ 2015.

De har valgt temaet: **Voksenrollen i barns lek**

Det er veldig viktig at dere kommer, slik at vi får flest mulig innspill på temaet.

Vi skal i tillegg snakke med de ansatte og barna i barnehagen.

Barnehageansatte skal ikke være med på møtet. Resultatet av tematilsynet vil legges frem i en rapport som vil være tilgjengelig for alle etter 26.03.15

Med vennlig hilsen

Hilde Torgersen Mørk og Gerd A. Strand, tilsynsansvarlige



## Vedlegg E – Tomme samtaleguider

### 1 – Dette sa barna

#### Spørsmål til barna

1. Vurdererne presenterer seg selv
2. Barnet får presentere seg
3. Overgang fra kontaktetablering til tema
4. Innledende prosedyrer ...organisering og struktur
5. Introduksjon til vurderingstema

...»nå vil jeg at du skal fortelle oss om de voksne når dere leker i barnehagen ....»

#### Barnet forteller:

#### Vurderingstema: Voksenrollen i barns lek

##### Barna

**Kvalitetsmål:** I barnehagen skal barna få oppleve lek både som egenverdi og som grunnlag for læring og allsidig utvikling.

(Rammeplanen pkt 1.3)

**Tegn:** Barna får tid og rom for lek( både ute og inne).

##### Hjelpespørsmål

1. Fortell om leken i barnehagen.
2. Fortell hvor du og de andre i barnehagen leker.
3. Fortell når du leker.
4. Fortell hvordan du har det når du leker i barnehagen.

##### Barnet:

**Tegn:** Barnehagen er tilrettelagt for variert og skapende lek både ute og inne ?

##### Hjelpespørsmål

1. Fortell om ulike leker, maling, tegning, leire, utkleddingsklær i barnehagen.
2. Fortell hvor du og de andre i barnehagen leker.
3. Fortell hvordan du har det når du leker/tegner osv. i barnehagen.

##### Barnet:

**Tegn:** Barna opplever de voksne som gode og inspirerende deltagere i leken.

##### Hjelpespørsmål

4. Fortell om de voksne i leken



5. Fortell hva de voksne gjør når dere leker i barnehagen
6. Fortell hvor de voksne liker å være med når dere leker
7. Fortell hva de voksne gjør når de ikke er med å leker
8. Fortell hvem det er som finner på hva dere skal leke når de voksne er med
9. Fortell hvordan du har det når de voksne er med og leker

Barnet:

**Tegn:** Barna opplever at de har venner som de kan leke med i barnehagen.

Hjelpespørsmål

1. Fortell oss om du har venner i barnehagen.
2. Fortell oss om hva dere pleier å leke/gjøre.
3. Fortell oss om hvem du helst vil leke med.
4. Fortell oss om det er noen du godt kunne tenke deg å leke med men som du ikke har spurt enda.

Barnet:

Avslutning

- a. Sonderende fase: Utdyper og tydeliggjør sin forklaring
- b. Oppsummering av samtalen
- c. Avslutt ...takk for hjelpen!

## 2 – Dette sa foreldrene

### Intervjuguide – spørsmål til personalet

**Tema: Voksenrollen i barns lek.**

#### Barnehagen som lærende organisasjon

**Kvalitetsmål:** Barnehagen er en lærende organisasjon.

*(Rammeplanen pkt 2.3 og 4.3. St.meld. nr 41 (2008 – 2009) pkt 9.4)*

**Tegn:** Hvordan vil du/dere si at rammeplanen gjenspeiler seg i barnehagens planer?

Svar:

**Tegn:** Opplever du at det er samsvar mellom barnehagens planer og daglig praksis?

Svar:



**Tegn:** Gir styrer og pedagogiske ledere faglig støtte og veiledning til personalet?

Svar:

**Tegn:** Er det avsatt tid til drøfting og refleksjon over egen praksis i forhold til voksenrollen i barns lek?

Svar:

### **Barna**

**Kvalitetsmål:** I barnehagen skal barna få oppleve lek både som egenverdi og som grunnlag for læring og allsidig utvikling.

*(Rammeplanen pkt 1.3)*

**Tegn:** Mener du/dere at barna får tid og rom for ulik lek? ( både ute og inne). Hvor når og på hvem sine premisser?

Svar:

**Tegn:** Tror du barna opplever dere voksne som gode og inspirerende deltagere i leken? Begrunn.

Svar:

**Tegn:** Opplever alle barna at de har venner som de kan leke med i barnehagen? Begrunn.

Svar:

**Tegn:** Er barnehagen tilrettelagt for variert og skapende lek både inne og ute? Eksempler?

Svar:

### **Personale**

**Kvalitetsmål:** Personalet må være tilgjengelige for barna ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek.

*(Rammeplanen pkt 2.2)*

**Tegn:** Tar du/dere aktivt del i barnas lek? Hva legger du i å ta aktivt del i? Eksempler.

Svar:

**Tegn:** Hjelper du/dere alle barna å mestre leken og det sosiale samspillet? Eksempler på tiltak/hjelp.



Svar:
<b>Tegn:</b> Har du/dere en bevisst holdning til og kunnskap om lek?
Svar:
<b>Tegn:</b> Har du/dere kjennskap til enkelt barn og barnegruppen og viser det seg igjen leker og tilgjengelig materiell?
Svar:
<b>Foreldrene</b>
<b>Kvalitetsmål:</b> Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. <i>(Barnehageloven § 1. Formål, 1. ledd, 1. punkt)</i>
<b>Tegn:</b> Forteller barna om voksne som leker sammen med dem? Har dere fått slike tilbakemeldinger?
Svar:
<b>Tegn:</b> Er barna sin lek og mestring tema i foreldresamtaler?
Svar:
<b>Tegn:</b> Er tema lek og barns lek er synlig i planene foreldrene får?
Svar:
<b>Tegn:</b> Bli eventuelle innspill fra foreldrene om lek og aktiviteter i barnehagen fanget opp og viser seg igjen i planer? Eksempler.
Svar:



## Intervjuguide – spørsmål til foreldrene

Tema: Voksenrollen i barns lek.

Sett opp punkt dere mener barnehagen er flinke til:

Sett opp punkt dere mener barnehagen kan bli flinkere til:

Sett opp punkt dere mener foreldrene kan bli flinkere til:

### **Foreldrene**

**Kvalitetsmål:** Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. (*Barnehageloven § 1. Formål, 1. ledd, 1. punkt*)

**Tegn:** Forteller barna om voksne som leker sammen med dem ?

Svar:

**Tegn:** Innbyr det fysiske miljøet til lek og meningsfylte opplevelser og aktiviteter?

Svar:

**Tegn:** Er barnas lek og mestring tema i foreldresamtaler?

Svar:

**Tegn:** Er tema lek og barns lek synlig i planene dere får?

Svar:

**Tegn:** Blir innspill fra dere foreldrene om lek og aktiviteter i barnehagen tatt på alvor ?

Svar:





### 3 – Dette sa de ansatte

## Intervjuguide – spørsmål til personalet

### Tema: Voksenrollen i barns lek.

<b><u>Barnehagen som lærende organisasjon</u></b>
<b>Kvalitetsmål:</b> Barnehagen er en lærende organisasjon. ( <i>Rammeplanen pkt 2.3 og 4.3. St.meld. nr 41 (2008 – 2009) pkt 9.4</i> )
<b>Tegn:</b> Hvordan vil du/dere si at rammeplanen gjenspeiler seg i barnehagens planer? Svar:
<b>Tegn:</b> Opplever du at det er samsvar mellom barnehagens planer og daglig praksis? Svar:
<b>Tegn:</b> Gir styrer og pedagogiske ledere faglig støtte og veiledning til personalet? Svar:
<b>Tegn:</b> Er det avsatt tid til drøfting og refleksjon over egen praksis i forhold til voksenrollen i barns lek? Svar:
<b><u>Barna</u></b>
<b>Kvalitetsmål:</b> I barnehagen skal barna få oppleve lek både som egenverdi og som grunnlag for læring og allsidig utvikling. ( <i>Rammeplanen pkt 1.3</i> )
<b>Tegn:</b> Mener du/dere at barna får tid og rom for ulik lek? ( både ute og inne). Hvor når og på hvem sine premisser? Svar:
<b>Tegn:</b> Tror du barna opplever dere voksne som gode og inspirerende deltagere i leken? Begrunn. Svar:
<b>Tegn:</b> Opplever alle barna at de har venner som de kan leke med i barnehagen? Begrunn. Svar:



**Tegn:** Er barna med på å planlegge, gjennomføre og evaluere aktiviteter? [Hvordan?](#)

Svar:

### Personale

**Kvalitetsmål:** Personalet må være tilgjengelige for barna ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek. *Rammeplanen pkt 2.2*

**Tegn:** Tar du/dere aktivt del i barnas lek? Hva legger du i å ta aktivt del i? Eksempler.

Svar:

**Tegn:** Hjelper du/dere alle barna å mestre leken og det sosiale samspillet? Eksempler på tiltak/hjelp.

Svar:

**Tegn:** Har du/dere en bevisst holdning til og kunnskap om lek?

Svar:

**Tegn:** Har du/dere kjennskap til enkelt barn og barnegruppen og viser det seg igjen leker og tilgjengelig materiell?

Svar:

### Foreldrene

**Kvalitetsmål:** Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. *(Barnehageloven § 1. Formål, 1. ledd, 1. punkt)*

**Tegn:** Forteller barna om voksne som leker sammen med dem? Har dere fått slike tilbakemeldinger?

Svar:

**Tegn:** Er barna sin lek og mestring tema i foreldresamtaler?

Svar:

**Tegn:** Er tema lek og barns lek er synlig i planene foreldrene får?

Svar:

**Tegn:** Blir eventuelle innspill fra foreldrene om lek og aktiviteter i barnehagen fanget opp og viser seg igjen i planer? Eksempler.

Svar: